

KARLSTADS KOMMUN**GYMNASIE- OCH
VUXENUTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN****Remissvar** 2025-03-12Ove Johansson,
ove.johansson@karlstad.se**Remissvar promemorian Avveckling av
studiestartsstödet**

Dnr GVN/2025:216 Dpl 1.1.4.4

Sammanfattning

Karlstads kommun anser att studiestartsstödet bör behållas, men med en tydligare reglering av vilka personer som kan erhålla stödet.

Studiestartsstödet har inneburit att individers förutsättningar att nå egen försörjning stärkts. Det har även bidragit till att öka kompetensförsörjningen inom ett flertal bristyrken.

Kommunen bedömer att en avveckling av studiestartsstödet innebär en ökad skuldsättning för en redan sårbar målgrupp, med påtagligt ökad risk för återbetalningsproblem.

Karlstads kommun bedömning är att förslaget har en tydligt negativ påverkan på jämställdheten. Att avveckla studiestartsstödet innebär en stor risk för att kvinnor med kort tidigare utbildning aldrig kan öka sin självförsörjningsgrad eller bidra till kompetensförsörjningen.

Karlstads kommuns synpunkter**Avsnitt 4. Studiestartsstödet ska avvecklas.**

"Studiestartsstödet går i stor utsträckning till fel målgrupp vilket innebär att det görs omfattande felaktiga utbetalningar av stödet."

Kommunens kommentar till förslaget:

Karlstads kommun anser att förslaget om att avveckla studiestartsstödet inte bör genomföras.

Riksrevisionen har funnit indikationer på att studiestartsstödet har hanterats på ett sätt som inte är i linje med stödets syfte. Granskningen visar också att regelverken för individens försörjning vid reguljära studier sammantaget är komplicerade.

Karlstads kommun anser att även om studiestartsstödet inte hanterats på ett korrekt sätt enligt Riksrevisionen, så är skälen för att helt avveckla stödet inte tillräckligt starka om man beaktar bakgrunden till varför stödet en gång infördes, och vad detta inneburit.

Studiestödet har bidragit till att underlätta rekryteringen av personer med kort tidigare utbildning som annars inte hade valt att studera, och som behöver inleda sina studier på grundläggande eller gymnasial nivå. Detta är personer som många gånger känner en oro för att ta lån. Denna oro kan dels bero på att individerna har en social bakgrund som innebär att det inte faller sig naturligt att skuldsätta sig för studier, dels på en osäkerhet kring den egna studieförmågan och de framtida utsikterna på arbetsmarknaden.

I betänkandet Kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå – en översyn för ökad individanpassning och effektivitet (SOU 2013:20) visades att tveksamheten att ta lån i många fall kan anses välgrundad eftersom oproportionellt många låntagare som tagit studielån för studier på framför allt grundläggande nivå, får återbetalningsproblem. Nästan hälften av låntagarna får problem med att betala tillbaka sina lån och dessa betalningsbekymmer består dessutom ofta under lång tid.

Karlstad kommun anser att studiestatsstödet bör behållas, men med en tydligare reglering av de personer som kan erhålla stödet. Kommuner som ska bedöma om den sökande tillhör målgruppen för studiestartsstödet kan då på ett mer rättssäkert och likvärdigt sätt göra den bedömningen.

Studiestartsstödet har inneburit att kommunen på ett effektivt sätt kunnat rekrytera elever, exempelvis till kombinationsutbildningar, och därmed ökat individers förmåga till egen försörjning och bidragit till stärkt kompetensförsörjning inom ett flertal bristyrken.

Hänvisningen till studiemedelssystemet som görs i promemorian innebär en återgång till tiden före 2018, innan studiestartsstödet infördes, med ovan nämnda problem. Kommunen anser att effekterna för personer med kort tidigare utbildning blir påtagliga om förslagen i promemorian genomförs. Möjligheterna att på ett effektivt sätt nå egen försörjning och bidra till

kompetensförsörjningen försämras avsevärt för målgrupper som redan idag har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden.

Avsnitt 6.3 Konsekvenser för enskilda

”Förslaget innebär dock att skuldsättningen kan öka för målgruppen.”

Kommunens kommentar till förslaget:

Kommunen delar uppfattningen om konsekvenserna för enskilda gällande ökad skuldsättning, och att detta är ett tungt vägande skäl för att inte genomföra förslaget, om man dessutom tar i beaktande att skuldsättningen påtagligt ökar risken för återbetalningsproblem.

Avsnitt 6.9 Konsekvenser för jämställdheten

”Studiestartsstödet är utformat på ett könsneutralt sätt och avvecklingen kommer att påverka både kvinnor och män. Det är fler kvinnor än män som studerar med studiestartsstöd. Under 2024 var 73 procent av de studerande kvinnor och 27 procent var män. Såväl kvinnor som män kommer dock ha samma möjligheter att studera på grundläggande och gymnasial nivå genom generösa villkor inom studiemedelssystemet... Förslaget bedöms därför inte påverka jämställdheten.”

Kommunens kommentar till förslaget:

Karlstads kommun delar inte bedömningen av konsekvenserna för jämställdheten.

Om förslaget genomförs anser kommunen att de nackdelar som anförts ovan drabbar kvinnor i mycket högre grad än män. Därmed delar inte kommunen promemorians bedömning om att förslaget inte påverkar jämställdheten, utan bedömer att det är precis tvärtom.

Kvinnor med kort tidigare utbildning är en målgrupp som redan idag är kraftigt överrepresenterade i ett utanförskap både på arbetsmarknaden som i övrigt. Att avveckla studiestartsstödet innebär en mycket stor risk för att dessa kvinnor aldrig kan öka sin självförsörjningsgrad eller bidra till kompetensförsörjningen.

Karlstads kommun bedömer att förslaget i hög grad försämrar jämställdheten.

Anders Peterson (c)
Ordförande,
gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Johan Kullander
Skoldirektör

